

Ukraińskie Towarzystwo Historyczne w Polsce

Program

VI Międzynarodowej Konferencji Naukowej

**„Ukraińcy i ich sąsiedzi na przestrzeni wieków:
polityka, gospodarka, religia,
kultura i życie codzienne”**

Przemyśl, Dom Ukraiński, 12-14 września 2025 r.

PATRONAT HONOROWY
Konsul Honorowy Ukrainy w Przemyślu

Aleksander BACZYK

PATRONAT MEDIALNY

Наше Слово

Tygodnik „Nasze Słowo”

Komitet Naukowy Konferencji:

prof. dr hab. Bohdan Halczak – przewodniczący

prof. dr hab. Igor Hałagida – zastępca przewodniczącego

prof. dr hab. Jarosław Syrnyk – zastępca przewodniczącego

prof. dr hab. Rościsław Żerelik

prof. dr hab. Marek Melnyk

dr hab. Roman Wysocki

dr Grzegorz Kuprianowicz

Komitet Organizacyjny Konferencji:

prof. dr hab. Roman Drozd – przewodniczący

dr Mariusz Humecki – zastępca przewodniczącego

dr Witold Bobryk

Jarosław Wujcik

Igor Horków – sekretarz

PROGRAM

12 września 2025 (piątek)

Przyjazd uczestników, zakwaterowanie.

13 września 2025 (sobota)

godz. 8.30-9.00 – rejestracja uczestników – Dom Ukraiński, ul. Kościuszki 5

godz. 9.00-9.25 – uroczyste otwarcie konferencji (Dom Ukraiński, Aula 1 - teatralna)

godz. 9.30-9.50 – wykład plenarny – **prof. dr hab. Marek Melnyk** (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie - Polska)

Relacje polsko-ukraińskie w rosyjskiej dezinformacji

godz. 10.00 - 14.10 - obrady w sekcjach wg określonych w programie wątków tematycznych

Sekcja 1 (Sala nr 1 – Teatralna)

RELACJE UKRAIŃSKO-POLSKIE DO ROKU 1947

Każdy z uczestników obrad ma do dyspozycji 15 minut. Prosimy o przedstawienie głównych tez referatu. Ostateczną decyzję w kwestii przydziału czasu dla referenta podejmuje prowadzący obrady.

Prowadzący: prof. dr hab. Jarosław Syrnyk

10.00 – 10.15 – doc. dr Олена Синявська, (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова; Одеська державна академія будівництва та архітектури, Одеса - Ukraina)

Видатні діячі польської громади Одеси на початку XX ст.: культурна місія в урбаністичному просторі

10.20 -10.35 - dr Роман Тимченко, (Інститут історії України НАН України - Ukraina),

Західноукраїнські землі у контекст укладання Варшавського договору 1920 року

10.35 -10.50 – dr hab. Roman Wysocki, prof. UMCS (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – Polska),

Ukraińskie Biuro w Londynie i jego rola w informowaniu elit zachodnich o pacyfikacji Galicji Wschodniej w 1930 r.

10.50 – 11.05 – dyskusja

11.10 – 11.30 – przerwa na kawę

Prowadzący: dr hab. Roman Wysocki, prof. UMCS

11.35 – 11.50 – prof. dr hab. Володимир Комар (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника - Ukraina)

Нормалізація польсько-українських відносин 1935 р. у політиці Другої Речі Посполитої

11.55 – 12.05 - dr hab. Уляна Мовна (Інститут народознавства НАН України - Ukraina);
dr Маріанна Мовна (Львівська національна наукова бібліотека України ім. В. Стефаника НАН України - Ukraina)

Перемишль як український видавничий осередок міжвоєнної доби

12.10 – 12.25 – doc. dr. hab. Богдан Левик (Національний університет «Львівська політехніка» - Ukraina)

Депортація польського населення з Західноукраїнських земель 1939-1940 роках – спланована акція НКВС СРСР, на прикладі львівської наукової інтелігенції

12.30 – 12.50 – dr Piotr Olechowski (Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach/Instytut Strat Wojennych im. Jana Karskiego w Warszawie - Polska)

Działalność radzieckich służb specjalnych (NKWD/NKGB) wobec Polaków w USRR w latach 1939-1941 oraz 1944-1946. Próba porównania podstaw represji

12.55 – 13.05 – prof. dr hab. Jarosław Syrnyk, (Uniwersytet Wrocławski - Polska)

Kim był „Wołodko”? Krok do rozwiązania zagadki

13.10 – 13.25 – dr Alina Bacic (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Słupsku - Polska)

Kadzidło czy karabin? Kapelan Kurenia Przemyskiego UPA o. Wasyl Szewczuk ps. „Kadyło”

13.30 – 13.45 – dr Rafał Dydycz (Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Akcji V2 w Sarnakach - Polska)

Український Комітет Помочовий на терені південного Поділля

13.45 – 14. 00 - dyskusja

14.10-14.30 – Otwarcie i prezentacja wystawy poświęconej 80 rocznicy zbrodni we wsi Brzuska (Березка) – organizator: Stowarzyszenie Ukraińców Więźniów Politycznych i Represjonowanych w Polsce (Dom Ukraiński)

14.30-15.30 – Obiad (Dom Ukraiński)

15.45 – 16.15 - Wręczenie medali „СТОРОЖ ПАМ’ЯТИ” (Dom Ukraiński, Sala Teatralna)

16.15 – 18.45 – BLOK ŁEMKOWSKI: (Dom Ukraiński, Sala Teatralna)

16.15 – 17.30 - Prezentacja „Zjednoczenie Łemków – 35 lat działalności” – Grzegorz Trochanowski

17.30-18.45 – Wieczór autorski (Dom Ukraiński, Sala Teatralna)

- Spotkanie z **prof. dr. hab. Jarosławem Syrnykiem**, prezentacja książki „Łemkowskie rozdroże”

- Spotkanie z **prof. dr. hab. Bohdanem Halczakiem**, prezentacja książki „Spór o lasy łemkowskie w latach 2001-2021. Aspekty prawne”

19.00 – Kolacja (Dom Ukraiński)

Sekcja 2 (Sala nr 2)

RELACJE UKRAIŃSKO-POLSKIE PO 1947 ROKU

PAMIĘĆ HISTORYCZNA

Każdy z uczestników obrad ma do dyspozycji 15 minut. Prosimy o przedstawienie głównych tez referatu. Ostateczną decyzję w kwestii przydziału czasu dla referenta podejmuje prowadzący obrady.

Prowadzący: dr Igor Ksenicz

10.00 – 10.15 - dr Witold Bobryk (Instytut Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy w Białymstoku - Polska)

Petycja biskupa Bazylego (Doroszkievicza) dotycząca roli Cerkwi prawosławnej w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej przedłożona Urzędowi ds. Wyznań po śmierci metropolity Tymoteusza (Szrettera)

10.20 - 10.35 – dr Оксана Годованська (Відділ соціальної антропології ІН НАН України та кафедра історії, музеєзнавства та культурної спадщини НУ «Львівська Політехніка» - Ukraina)

(не) Схожість комуністичної освітньої політики в УРСР та PRL

10.40 -10.55 – doc. dr Ольга Лісовська (Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини - Ukraina)

Україніки в фондах Державного архіву в Перемишлі

10.55 – 11.05 – dyskusja

11.10-11.30 – przerwa na kawę

Prowadzący: dr Witold Bobryk

11.35-11.50 – mgr inż. arch. Alicja Hrehorowicz -Nowak (Wydział Architektury Politechnika Krakowska, Katedra Planowania Przestrzennego, Projektowania Urbanistycznego i Ruralistycznego - Polska)

Korzenie i kapitał i wartości: Ukraińskie ślady w polskim świecie przedsiębiorczości XXI wieku

11.55 - 12.05 – prof. dr hab. Vasyl Derevinskyi (kierownik Katedry Nauk Politycznych i Historii Kijowskiego Państwowego Uniwersytetu Budownictwa i Architektury – Ukraina)

Symboliczny obszar pamięci: upamiętnienia żołnierzy Ukraińskiej Republiki Ludowej w Polsce i upamiętnienia poległych żołnierzy we współczesnej Ukrainie

12.10 – 12.25 – dr Igor Ksenicz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Polska)

Druga wojna światowa jako element ukraińskiej polityki pamięci. Wybrane przykłady oficjalnej narracji na YouTube

12.30 – 12.45 – prof. dr hab. Людмила Стрільчук (Волинський національний університет імені Лесі Українки)

Історична пам'ять українсько-польського порубіжжя (на прикладі місць національної пам'яті)

12.50 – 13.05 – dr inż. arch. Hanna Hrehorowicz-Gaber, prof. PK (Wydział Architektury Politechnika Krakowska, Katedra Planowania Przestrzennego, Projektowania Urbanistycznego i Ruralistycznego)

Między pamięcią a edukacją: Nauczyciel jako strażnik pamięci dziedzictwa kulturowego Kresów Wschodnich

13.10 – 13.25 – prof. dr hab. Леонід Зашкільняк (Львівський національний університет імені Івана Франка – Ukraina)

Українсько-польське порозуміння щодо відносин в роки Другої світової війни на сучасному етапі: здобутки і невдачі

13.30 – 13.45 – dr Григорій Купріянович (Підляський науковий інститут)

Спільна комісія уряду та національних і етнічних меншин (2005-2025) – принципи, функціонування та роль у представленні позиції національних і етнічних меншин у Польщі

13.45 – 14.00 - dyskusja

14.10-14.30 – Otwarcie i prezentacja wystawy poświęconej 80 rocznicy zbrodni we wsi Brzuska (Березка) – organizator: Stowarzyszenie Ukraińców Więźniów Politycznych i Represjonowanych w Polsce (Dom Ukraiński)

14.30-15.30 – Obiad (Dom Ukraiński)

15.45 – 16.15 - Wręczenie medali „СТОРОЖ ПАМ’ЯТІ” (Dom Ukraiński, Sala Teatralna)

16.15 – 18.45 – BLOK ŁEMKOWSKI: (Dom Ukraiński, Sala Teatralna)

16.15 – 17.30 - Prezentacja „Zjednoczenie Łemków – 35 lat działalności” – Grzegorz Trochanowski

17.30-18.45 – Wieczór autorski (Dom Ukraiński, Sala Teatralna)

- Spotkanie z **prof. dr. hab. Jarosławem Syrnykiem**, prezentacja książki „Łemkowskie rozdroże”

- Spotkanie z **prof. dr. hab. Bohdanem Halczakiem**, prezentacja książki „Spór o lasy łemkowskie w latach 2001-2021. Aspekty prawne”

19.00 – Kolacja (Dom Ukraiński)

Sekcja 3 (Sala nr 3)

RELACJE UKRAIŃCÓW Z INNYMI NARODAMI

RELACJE MIĘDZYKULTUROWE

Każdy z uczestników obrad ma do dyspozycji 15 minut. Prosimy o przedstawienie głównych tez referatu. Ostateczną decyzję w kwestii przydziału czasu dla referenta podejmuje prowadzący obrady.

Prowadzący: prof. dr hab. Bohdan Halczak

10.00 – 10.15 - prof. dr hab. Олександр Добржанський (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича - Ukraina)

Хотинщина в українсько-російсько-румунських відносинах у 1917–1920 роках

10.20 -10.35 – prof. dr hab. Michal Šmigel’ (Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici - Słowacja)

K otázke vzniku a pôsobenia ukrajinských vojenských organizácií v Československu v medzivojnovom období

10.40 – 10.55 – prof. dr hab. Jarosław Moklak (Uniwersytet Jagielloński, Kraków - Polska)

Idee programowe i struktura organizacyjna amerykańskiego Łemko-Sojuzu 1929-1939

11.00 – 11.15 - prof. dr hab. Bohdan Halczak (Instytut Nauk Prawnych Uniwersytet Zielonogórski - Polska)

Zjednoczenie Łemków Kanady w latach 1973-2024

11.15 – 11.30 – dyskusja i przerwa na kawę

Prowadząca: prof. dr hab. Світлана Пахомова

11.35 – 11.50 – doc. Олександра Німилович, (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка – Ukraina),

Український музичний фольклор у творчості польських композиторів (на прикладі спадщини Юліуша Зарембського (1854-1885))

11.55 – 12.10 – prof. dr hab. Світлана Пахомова (Inštitút ukrajinistiky Prešovskej univerzity v Prešove – Slowacja)

Особові іменування жінок Київської Русі в світлі дохристиянських вірувань

12.15 – 12.35 – doc. dr Галина Кузь (Inštitút ukrajinistiky Prešovskej univerzity v Prešove – Slowacja)

Ономастична фразеологія в лемківських говірках Східної Словаччини

12.40 – 12.55 - dr Tatiana Kołodyńska (Katolicki Uniwersytet Lubelski - Polska),

Пам'ять і збереження україномовної говіркової спадщини у Речі Посполитій – дослідницькі тези

13.00 – 13.15 – dr Адріана Амір (Inštitút ukrajinistiky Prešovskej univerzity v Prešove – Slowacja)

Українці й жиди у повосній Словаччині: літературне осмислення в прозі Василя Зозуляка

13.20 – 13.35 - prof. dr hab. Лілія Циганенко (Ізмаїльський державний гуманітарний університет - Ukraina)

Співжиття без спільної мови: українці, болгари і гагаузи в міжвоєнній Бессарабії – від повсякденності до ідентичностей

13.40 – 13.55 – dr Ольга Войтюк (Постуляційний Центр Монастирів Студійського Уставу УГКЦ - Ukraina)

Митрополит Андрей Шептицький і справа єдності християнської Церкви

13.55 – 14.10 - dyskusja

14.10-14.30 – Otwarcie i prezentacja wystawy poświęconej 80 rocznicy zbrodni we wsi Brzuska (Березка) – organizator: Stowarzyszenie Ukraińców Więźniów Politycznych i Represjonowanych w Polsce (Dom Ukraiński)

14.30-15.30 – Obiad (Dom Ukraiński)

15.45 – 16.15 - Wręczenie medali „СТОРОЖ ПАМ'ЯТІ” (Dom Ukraiński, Sala Teatralna)

16.15 – 18.45 – BLOK ŁEMKOWSKI: (Dom Ukraiński, Sala Teatralna)

16.15 – 17.30 - Prezentacja „Zjednoczenie Łemków – 35 lat działalności” – Grzegorz Trochanowski

17.30-18.45 – Wieczór autorski (Dom Ukraiński, Sala Teatralna)

- Spotkanie z **prof. dr. hab. Jarosławem Syrnykiem**, prezentacja książki „Łemkowskie rozdroże”
- Spotkanie z **prof. dr. hab. Bohdanem Halczakiem**, prezentacja książki „Spór o lasy łemkowskie w latach 2001-2021. Aspekty prawne”

19.00 – Kolacja (Dom Ukraiński)

Sekcja 4 (sala nr 4)

WSPÓŁCZESNA UKRAINA

WOJNA ROSYJSKO-UKRAIŃSKA

Każdy z uczestników obrad ma do dyspozycji 15 minut. Prosimy o przedstawienie głównych tez referatu. Ostateczną decyzję w kwestii przydziału czasu dla referenta podejmuje prowadzący obrady.

Prowadzący: doc. dr Владислав Струтинський

10.00 – 10.15 – prof. dr hab. Roman Drozd (Uniwersytet Pomorski w Słupsku - Polska)

Mniejszość ukraińska w Polsce wobec rosyjskiej propagandy (2022-2025)

10.20 – 10.35 – mgr inż. arch. Beata Bajon (Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Targu, Politechnika Krakowska - Polska)

Integracja społeczna i kulturowa Ukraińców na Podhalu po rosyjskiej agresji: wyzwania i perspektywy

10.40 – 10.55 - dr Dawid Michalski (Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego),

Finlandyzacja Ukrainy?

10.55 – 11.05 – dyskusja

11.10 – 11.30 – przerwa na kawę

Prowadzący: prof. dr hab. Marek Melnyk

11.35-11.50 – prof. dr hab Andrzej Małkiewicz (Uniwersytet Zielonogórski, Polska); **dr hab. Piotr Szymaniec, prof. ANS** (Akademia Nauk Stosowanych Angelusa Silesiusa, Polska),

Czy historia może czegoś uczyć? Doświadczenie ugody monachijskiej z 1938 r. a polityka mocarstw wobec agresji Rosji przeciw Ukrainie

11.55 – 12.10 - dr Роман Кабачій (Національний музей історії України у Другій світовій війні - Ukraina)

Збереженість етнічного розмаїття Херсонщини до і після повномасштабного вторгнення Росії: поляки, турки-месхетинці, вірмени, шведи і бойки

12.15 - 12.30 - doc. dr Владислав Струтинський (Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича, Україна),

Зростаючі проблеми у взаємостосунках між країнами Вишеградської четвірки: причини та можливі наслідки для України

12.35 - 12.50 - prof. dr hab. Віталій Макар, prof. dr hab. Юрій Макар (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича),

Проблеми українського державотворення – внутрішній та зовнішній чинники в його формуванні

12.55 – 13.10 - prof. dr hab. Наталка Земзюліна (Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького - Ukraina)

Виклики та можливості для дипломатії спадщини ЄС в Україні

13.15 – 13.35 - mgr Олена Войценко (Шептицький ліцей),

Місто Шептицький: історія і сучасність

13.35 – 13.55 - dyskusja

14.10-14.30 – Otwarcie i prezentacja wystawy poświęconej 80 rocznicy zbrodni we wsi Brzuska (Березка) – organizator: Stowarzyszenie Ukraińców Więźniów Politycznych i Represjonowanych w Polsce (Dom Ukraiński)

14.30-15.30 – Obiad (Dom Ukraiński)

15.45 – 16.15 - Wręczenie medali „СТОРОЖ ПАМ’ЯТІ” (Dom Ukraiński, Sala Teatralna)

16.15 – 18.45 – BLOK ŁEMKOWSKI: (Dom Ukraiński, Sala Teatralna)

16.15 – 17.30 - Prezentacja „Zjednoczenie Łemków – 35 lat działalności” – Grzegorz Trochanowski

17.30-18.45 – Wieczór autorski (Dom Ukraiński, Sala Teatralna)

- Spotkanie z **prof. dr. hab. Jarosławem Syrnykiem**, prezentacja książki „Łemkowskie rozdroże”

- Spotkanie z **prof. dr. hab. Bohdanem Halczakiem**, prezentacja książki „Spór o lasy łemkowskie w latach 2001-2021. Aspekty prawne”

19.00 – Kolacja (Dom Ukraiński)

14 września 2025 (niedziela)

Wyjazd uczestników.

Dla zainteresowanych nabożeństwa: greckokatolickie, prawosławne, rzymskokatolickie.

9.00, 11.00 – Liturgia Boska w greckokatolickim Soborze Metropolitalnym św. Jana Chrzciciela
(ul. Katedralna 1)

9.00 – Liturgia Boska w Cerkwi prawosławnej pw. Zaśnięcia Przenajświętszej Bogurodzicy
(ul. Wilczańska 24)

7.00, 8.30, 10.00 – Msza Święta w rzymskokatolickiej Bazylice Archikatedralnej pw. św. Jana Chrzciciela i Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny (ul. Zamkowa 3)

WSPARCIE FINANSOWE KONFERENCJI

Фонд Катедр Українознавства

Pan Aleksander Baczyk

WSPARCIE TECHNICZNE KONFERENCJI

Dom Ukraiński w Przemyśle

Український Народний Дім у Перемишлі